

Karine Tuil

Afgørelsen

Roman

Oversat af
Maj Dannemand

Oversat efter: Karine Tuil, La décision
© ÉDITIONS GALLIMARD, 2022

texte | tekst

Vil I virkelig se billederne fra attentatet?

Længe var det mig, som stillede dette spørgsmål. Som antiterrorundersøgelser dommer havde det altid udgjort et grundlæggende etisk problem for mig, om jeg skulle vise billederne fra attentaterne til ofrenes pårørende, når de bad om at se dem. Var det min rolle? Skulle man i sandhedens navn se for enhver pris? Var disse billeder af lemlæstede kroppe, sprængte hjerneskaller, sønderlemmede børnekroppe uomgængelige for at forstå sandheden? Jeg forsøgte at tale familierne fra det. Jeg ville beskytte dem fra dødens obscenitet. Men nu er det mig, som en undersøgelsesdommer forsøger at overbevise om ikke at se den henrettelse, som terroristen har filmet med et kamera, som han har fastgjort på sin overkrop under angrebet. Det er mig, som man forsøger at beskytte, men jeg insisterer, jeg vil vide, jeg har måske behov for at se for at kunne tro det, følelsen af uvirkelighed er enorm, når man konfronteres med rædslen, lige meget hvor mange gange, man får gentaget, at det er sket, vil alt i én benægte denne evidens. François taler ikke, bevæger sig ikke, jeg ved, at han har taget noget beroligende, inden han kom, han tilbød mig noget på sit kontor, som jeg takkede nej til, jeg har allerede

taget to piller i løbet af natten, som jeg havde tilbragt en stor del af sammenkrøbet i min seng; det var ham, der som den første, havde bedt om at se billederne, men han er ikke den ledende dommer i denne sag; i værste fald vil hans hjerterytme stige, i værste fald vil han føle sig skidt tilpas i otteogfyrre timer, hvorefter han igen vil gå på restaurant, tage i fitnesscentret, dyrke sex. François Vasseur startede i afdelingen dagen efter attentatet på *Charlie Hebdo*; det havde været en af hans første sager, vi arbejder ofte sammen som tomandshold; vi komplementerer hinanden, som man siger. Jeg er *den røde dommer*, for langt til venstre, for medgørlig for denne højreorienterede mand, som altid gentager over for sine nærmeste, at man ikke må give efter for noget, at *man har været tilhængere af en overdrevent forsonlig doktrin, at Frankrig har blameret sig*. Vi sætter os side ved side inde på kontoret hos den dommer, som er blevet udpeget til at undersøge sagen, Eric Macri. Drabsmanden er blevet fanget i live efter at have forskanset sig i over fireogtyve timer på et kontor på gerningsstedet; det er ham, som skal afhøre ham. Eric har tændt det røde lys, som indikerer på yderdøren, at han ikke må forstyrres. Før i tiden jokede vi med det indbyrdes – måske var han sammen med én af sine talrige erobringer. Vi grinede meget – det var en måde at skabe afstand mellem os og volden. Men i dag er vi alle tre på grådens rand.

Eric spørger os, om vi ønsker at tilkalde domstolens psykolog; det er hende, som forbereder ofrenes familier på den rædsel, som de vil få at se, og hun hjælper dem med ikke at

bryde fuldstændig sammen efter fremvisningen – når man bliver udsat for et så voldsomt psykisk chok, kan man aldrig vide sig sikker for et anfald af galskab, et sammenbrud. Jeg siger nej; François ryster på hovedet. Eric spørger mig en sidste gang, mens han ser mig direkte i øjnene: *Alma, er du sikker? Hvorfor udsætter du dig selv for dette?* Han siger du til mig, naturligvis, vi står hinanden nær, vi har arbejdet sammen i mange år, *du burde passe på dig selv*, og jeg gentager mit svar med en let skælvende stemme - jeg frygter de billeder, som han gør sig klar til at vise mig, i en sådan grad, og jeg ryster så meget, at jeg føler, jeg kunne besvime (men hvis jeg bryder sammen, vil jeg trække dem alle sammen med i mit fald) – jeg gentager at ja, jeg er sikker; i løbet af min karriere har jeg set mange videoer med henrettelser, endda nogle gange sammen med ham – uddrag fra overvågningskameraer, halshugninger, videoer fra små GoPro-kameraer, som udøvere af ekstrem sport køber for at filme sig selv, og som terroristerne har taget i brug med et sygeligt mål for øje – de sætter kameraet fast på overkroppen ved hjælp af en sele og tænder det, når de skrider til handling, det er ikke nok for dem at dræbe, de vil vise, hvordan de har dræbt, med hvilket had, hvilket koldblod, hvilken voldsomhed, de dræber og de eksisterer. Eric tænder for videoen, idet han lader et "så er det nu" falde, som om vi alle forberedte os på sammen at gå ind i en bygning i flammer; og jeg ved – vi ved det alle – at den, som vil blive brændt, det er mig.

Det første, jeg ser, er den massive silhuet af en mand, som stivner, hans læber er halvt åbne, hans blik er fuld af rædsel, det, som jeg ser, det er hans hoved, der eksploderer, da det rammes af en salve fra en kalasjnikov, hans hovedløse krop, som falder sammen. François rejser sig og går hurtigt ud af kontoret med en hånd på hjertet, på nippet til at kaste sine indvolde op på det fine gamle parketgulv. Jeg bliver siddende. *Træk vejret Alma*, hele mit væsen skælver, det føles ikke blot sådan, det er *virkeligt*, men jeg blinker ikke, jeg har lært at kontrollere mine følelser – under afhøringer, skal man aldrig lade sine følelser skinne igennem. Eric ser ikke på skærmen; denne video har han allerede set med henblik på undersøgelsen, jer er nu den eneste tilskuer til et nationalt drama, *mit* drama. Billedet ryster under drabsmandens skridt; det flimrer og står uskarpt. Der høres skud, skrig og disse ord fra drabsmanden, hvis stemme, jeg identificerer med det samme – fordi jeg kender *den*: *Allah Akbar!* Alt er mørkt, knapt oplyst af flerfarvet lys, hvis stråler spredes på ansigterne, der er lammet af frygt. Kameraet, som sidder på drabsmanden, filmer i menneskehøjde. Ofrene falder for skuddene fra kalasjnikoven. Jeg har den frygtelige fornemmelse, at det er min hånd, som holder våbnet, at det er mig, der skyder. At det er mig, som dræber.

Transskription af samtale nummer 67548 på linje 06XXXXXX

- Jeg elsker dig, Sonia.*
- Jeg er din kone nu, LOL.*
- Til vores dages ende.*
- Ja, til vores dages ende.*
- Føler du dig klar til at forlade alt?*
- Det bliver paradys.*
- Vi bliver hængende lidt i Tyrkiet så'n bryllupsrejseagtigt, et par dage, inden Syrien.*
- Er du helt sikker på, at det er det, du vil?*
- Ja! Så længe jeg ikke har gennemført det her, vil jeg ikke have det godt.*
- Jeg håber du vil massakrere dem alle, jeg skal nok gejle dig op! LOL.*
- LOL, så nice af dig. Jeg er helt sikker, maks. klar. Og du skal ikke være bekymret, alt bliver ordnet for krigernes koner.*
- Det ved jeg.*
- Inch Allah, vi bliver lykkelige.*
- Totalt!*
- Så du i øvrigt den der video, som jeg sendte til dig?*
- Ja, så cool, når broderen der, han halshugger ham.*

(De griner.)

Jeg hedder Alma Revel. Jeg er født d. 7. februar 1967 i Paris.
Jeg er niogfyrre år gammel.

Jeg er Robert Revel og Marianne Darrois' eneste barn.

Jeg er fransk statsborger.

Jeg er ved at blive skilt og mor til tre børn.

Jeg er antiterrorundersøgelsesdommer.

For tre måneder siden traf jeg en beslutning inden for mine arbejdsbeføjelser, som forekom mig retfærdig, men som har fået dramatiske konsekvenser. For mig, min familie. For mit land.

Man tager fejl af folk. Man ved ikke noget om dem, eller kun meget lidt. Lyver de? Er de oprigtige? Mit arbejde har lært mig, at mennesket ikke er en monolitisk blok, men et omskifteligt, uigennemskueligt og ekstremt tvetydigt væsen, som til enhver tid kan overraske os såvel ved sin grusomhed, som ved sin medmenneskelighed. Hvorfor ødelægger man så nådesløst sit liv eller et andet menneskes liv? Jeg ved det ikke, jeg besidder ikke sandheden, jeg søger den utrætteligt; det eneste mål, som jeg har for øje, er at få

sandheden til at stå frem. Mit arbejde minder om det arbejde, som journalisten, historikeren, forfatteren udfører, jeg rekonstruerer og restituerer, jeg forsøger at forstå voldens sygelige tiltrækningskraft, bevidsthedens mest uigennemskuelige hulrum, dem som man ikke kan udforske uden selv at komme til skade – alt, hvad jeg har lært gennem årene, er i hvor høj grad menneskene er komplekse væsener. De er uforudsigelige, ubegribelige; de handler, som var de besatte; det er ofte et spørgsmål om social status, de føler sig sårede, ydmygede, på det forkerte sted, de begynder at hade og de dræber; men de dræber også bare lige pludseligt uden varsel, de følger en indskydelse, og det er det værste for os, ikke at kunne forklare, hvorfor de griber til handling. Man undersøger sindet, ordenes oprigtighed, man forsøger at forstå hensigten, man har brug for at rationalisere – men til hvilken nytte, når man i sidste ende ikke finder andet end tomheden og den menneskelige skrøbelighed.

Jeg blev ansat i antiterrorundersøgelsesafdelingen i 2009; jeg har været afdelingens koordinator siden 2012. I galleriet – en ultrasikker fløj i Justitspalæet i Paris – koordinerer jeg arbejdet for en gruppe på elleve dommere. Folk ved ikke meget om antiterrorundersøgelsesdommerne; sammen med efterretningsagenterne arbejder vi i skyggen; det er os, som leder efterforskningen, som afhører de tiltalte, de medskyldige, som tager imod ofrenes familiemedlemmer. Vi retter ikke anklagen, vi arbejder ikke med skyldsspørgsmålet – det findes der anklagere til; vores arbejde angår bevismaterialet. Vi sætter kun vores lid til objektive

elementer, for hvis man ingen beviser har, nærer man forestillingen om politisk forfølgelse.

Vi arbejder i tomandshold. På de vigtigste sager arbejder vi tre sammen, til tider fire eller fem. Den dommer, som først får sagen indbragt, er ansvarlig for sagen, men til møderne, og når beslutningerne skal træffes, er vi to. Tre efterforskningsafdelinger samarbejder med os: den nationale efterretningstjeneste (*DGSI*), *politiets antiterroafdeling (SDAT)*, *kriminalpolitiets antiterrorafdeling*, *det ypperste inden for efterforskning*. Ved attentater indbringes sagen for de tre afdelinger. Mit arbejde består i at koordinere og lede politiets indsats. Vi holder regelmæssige møder. Vi kan få foretaget mange kriminaltekniske undersøgelser: undersøgelse af DNA, digital kriminalteknik og andre undersøgelser angående den psykologiske profil; vi anmoder psykiatere, personundersøger om at rekonstruere livsforløb.

En ansættelse i afdelingen for anti-terrorisme er en af de mest udsatte stillinger inden for retssystemet. Man skal være solid, rådsnar, lidt eventyrlysten, kunne håndtere modgang, forholde sig til vold (intern, ekstern, politisk, væbnet, religiøs, social), vold, overalt, hele tiden – intet forbereder os rigtigt på det. Min forgænger havde advaret mig: du vil blive opslugt af dette tungsind, det vil smitte af på dig, du vil ikke kunne sove på grund af det – jeg vidste ikke, at det ville ødelægge mig i en sådan grad. Man føler sig nogle gange meget alene, konfronteret med risikoen for at blive gjort til et politisk redskab, for at blive manipuleret, for

angreb, for at medierne overtager vores sager. Når man efterforsker sager, der er så omfattende, som for eksempel attentaterne i 2012 og 2015, knuses man under vægten af den kollektive sorg, folk har store forventninger til os – uden tvivl for store, for vores magt er begrænset, vores kræfter ligeså. Hver morgen konfronteres jeg med grænserne for min egen modstandsdygtighed og for min evne til at håndtere min stress. Jeg ankommer på mit kontor kl. 8.30, jeg tager afsted igen kl. 19 - i teorien, for i virkeligheden arbejder man med terrorisme fireogtyve timer i døgnet. Jeg forbereder mine afhøringer eller skriver mine afgørelser derhjemme om aftenen; jeg vender tilbage på kontoret i weekenden, når jeg har vagt. Jeg tror, det også er en måde at flygte fra min hverdag på, en måde at undgå at forholde mig til mit smuldrende ægteskab. Mine dage er intense, præget af afhøringer, møder, samtaler med efterforskerne, advokaterne, de andre dommere, det er en lang tunnel af følsomme beslutninger og ansvar – presset er konstant, permanent. En simpel procedurefejl kan være fatal. Da jeg begyndte at arbejde, var jeg dommer inden for almindelig ret; hvis jeg slap en smugler løs, vidste jeg, at han i værste tilfælde ville begynde at smugle igen, men hvis jeg tager fejl nu, kan mennesker blive slået ihjel på grund af mig.

Min hverdag består også af tjenesterejser – op til fire om året – til konfliktzoner undergravet af jihadismen, blandt tungt bevæbnede agenter fra det franske politis specialstyrker, sikkerhedsøvelserne, kravet om at skifte værelse midt om natten for ikke at blive identificeret,

konfrontationen med vagterne for de indsatte, som jeg er kommet for at afhøre, fyre, som jeg intet ved om, uforudsigelige og blodtørstige, maskerede med dødningshoveder, kampråb midt om natten: "Franskmænd! Rejs hjem nu, ellers vil det være for sent!", risikoen for lokale sygdomme, de forebyggende behandlinger, som gør mig kraftsløs, og det øjeblik inden afrejse, hvor jeg kysser mine børn uden at vise dem, hvor berørt jeg bliver ved tanken om, at det måske er den sidste gang. Jeg får indbragt alle attentater begået rundt om i verden, som har krævet franske ofre, jeg rejser regelmæssigt til diktaturer ramt af terrorisme, krigsscener, hvor anarkiet hersker, de ældste patriarkalske regimer, der er altid tale om risikofyldte situationer; jeg ved, jeg kan blive mishandlet, ydmyget, og, i værste fald, kidnappet. På min angstskala kommer voldtægt og halshugning lige under mine børns død. Jeg har været bange ofte; men efter noget tid ender man med at tæmme angsten.

Sandheden er, at man vænner sig til muligheden for sin egen død, men aldrig til hadet. Hadet springer frem og besmitter alt. Det er der, når jeg åbner brevene fra de indsatte [*Alma Revel, du vil dø i helvede*], læser referatet af aflytningen af ord, som er blevet opfanget i de lydisolerede besøgsrum [*dommeren, den luder*]; hadet er der, når jeg ser videoerne med henrettelserne eller billederne, som er blevet taget af blodbadsscenerne [*vi skal skamfere jeres vantro land*], det er til stede, når jeg afhører mænd, kvinder, teenagere [*jeg anerkender ikke jeres retsvæsen, jeres love, I er intet*], og det er til stede det øjeblik, hvor jeg modtager trusler på sms

[Brødrene smadrer dit fjæs, din beskidte kælling]. Alle disse bittesmå rifter ender med at forårsage et brud, et gab, som man er nødt til at udfylde på en eller anden måde, med en følelsesladet fortælling, også selvom den er kunstig. Men, generelt bryder folk sig ikke om dommere, de ser os som hjørnestenen i et straffeapparat, vi går for at være rigide og alt for magtfulde, lovens fortalere – tvangens væbnede arm.

[...]